

ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

The satisfaction of the Entrepreneur to the graduates,

Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

ศศิพิมล แสงจันทร์¹, กุลวีณ์ วุฒิกร² และ นันทินี สูดโททอง³

Sasipimon Sangchan¹, Kunlawee Wutikorn² and Nantinee Soodtoetong³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม 2) ทราบปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการ จำนวน 169 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษมใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านจริยธรรมคุณธรรม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ส่วนการพิจารณาของผู้ประกอบการต่อการรับบัณฑิตเข้าทำงานและพิจารณาให้บัณฑิตเลื่อนตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นอยู่ในระดับร้อยละ 92 2) ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการจัดการที่พบมากที่สุด คือ ทักษะในการทำงาน เช่น การเรียงความ สำคัญของงาน การตัดสินใจในเรื่องงาน การหาความรู้เพิ่มเติม การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน นอกจากนี้ปัญหาของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิต รองลงมาคือ ปัญหาด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ และปัญหาในด้านคอมพิวเตอร์

คำสำคัญ: ภาวะการมีงานทำ ความพึงพอใจ ผู้ประกอบ คุณลักษณะของบัณฑิต

¹สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

²สาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

³สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

Abstract

This research aims to study the satisfaction of the entrepreneur / supervisors to work and the quality of graduates by survey the knowledge, the capabilities and other factors such as the academic knowledge, responsible duties, Human relations, ability to function and integrity, moral of the graduates from Chandrakasem Rajabhat University. As well as problem arising from work experience and knowledge that graduates should receive from the training.

The samples include the entrepreneur / supervisors 169 samples. The instruments used in research is the survey research team created a questionnaire about the satisfaction of entrepreneurs who are graduates of the Faculty of Management. University Chandrakasem in five aspects: knowledge in practice. The feature to work. Responsibility. Interpersonal aspects. And ethical integrity. Statistical analysis of data was the percent, mean and standard deviation.

Research results were as follows:

The study found that, overall, the entrepreneur / supervisor is more satisfaction in a graduate-level job satisfaction. The only technical knowledge in the knowledge of foreign languages are moderate satisfaction and entrepreneur / supervisor suggested that the improvement curriculum to correct the problem. Moreover, entrepreneur / supervisors thought that working skills of the graduates, including some of timeliness, working with others, listening to the opinions of colleagues, the priority of the task, communicate with others. So that is a problem and should be corrected.

Keywords: Conditions of employment, Satisfaction, Entrepreneur, Capability of graduates

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการด้วยกัน ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีจริยธรรม การที่จะพัฒนาให้ทรัพยากรมนุษย์มีลักษณะดังกล่าวได้นั้น การให้การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะช่วยหล่อหลอมคุณภาพมนุษย์ได้เป็นอย่างดี (สมศักดิ์ เลหาเกกิจ, 2540)

ในประเทศไทยนั้น สถาบันอุดมศึกษานับเป็นแหล่งสร้างทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญด้านสติปัญญา ในการที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทั้งด้านปริมาณและคุณภาพนั้นจะต้องมีการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานการอุดมศึกษา ตามที่ปรากฏในกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งให้บริการทางด้านการศึกษา และผลิตบัณฑิตให้แก่สังคมและประเทศชาติ โดยในปีงบประมาณ 2549 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้มีการปรับปรุงการบริหารงานจากโปรแกรมวิชา เป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

โดยหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต แยกเป็น 6 สาขา คือ

1. สาขาวิชาการบัญชี
2. สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร
3. สาขาวิชาการตลาด
4. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
5. สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์
6. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แยกเป็น 3 สาขา คือ

1. สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
2. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
3. สาขาวิชานิติศาสตร์ แบ่งเป็น

4 แขนง คือ

- 3.1 แขนงประชาสัมพันธ์
- 3.2 แขนงวารสารศาสตร์
- 3.3 แขนงวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
- 3.4 แขนงการโฆษณา

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน สามารถแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ได้นั้น คณะผู้วิจัย ซึ่งเป็นบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยและมีส่วนร่วมในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ จึงได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษา รวมถึงเป็นการตอบสนองต่อนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่ดี มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นที่ยอมรับในตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ปีการศึกษา 2550-2551

2. เพื่อทราบปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิต คณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ปีการศึกษา 2550 – 2551 ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถ
2. ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์
4. ด้านระเบียบวินัยในการทำงาน
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตารางของ Krejcie Morgan จากจำนวนประชากรทั้งหมด คือ ผู้ประกอบการที่รับนักศึกษา คณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ปีการศึกษา 2550 – 2551 จำนวน 295 คน เข้าทำงาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตของคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ปีการศึกษา 2550 – 2551 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 169 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ เริ่มจาก

ขั้นเตรียมการ คือ ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการออกแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประเภทของหน่วยงาน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด ชื่อหน่วยงาน/สถานที่ทำงานและที่อยู่ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ประเมินความพึงพอใจ 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวม 25 ข้อ ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ความรับผิดชอบในหน้าที่ มนุษยสัมพันธ์ของบัณฑิต คุณลักษณะในการทำงาน และคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิต และตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างของแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องของแบบสอบถาม จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ผลเท่ากับร้อยละ 0.75 ทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับผู้ประกอบการ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนประชากร ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9546 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ประสานงานขอข้อมูลจากกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม แล้วให้แบบสอบถามกับบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อให้ผู้ประกอบการตอบ แล้วนำส่งคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามจำนวน 295 ฉบับ ได้รับคืนกลับมาจำนวน 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 67.46 วิเคราะห์ค่าทางสถิติ ค่ามัธยฐานค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมี ความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง ระดับน้อย

ผลการวิจัย

จากแบบสอบถามจำนวน 114 ฉบับ ร้อยละ 67.46 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชา

จากกลุ่มตัวอย่าง 114 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (62%) และจากจำนวนทั้งหมดเป็น ผู้ประกอบการ / ผู้บังคับบัญชาจากหน่วยงานภาคเอกชนมากที่สุด (62%) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี (36%) และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (66%)

2. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมโดยรวมในระดับพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาถึงความรู้ความสามารถและองค์ประกอบด้านต่างๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ความรับผิดชอบในหน้าที่ มนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะในการทำงานและคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ โดยรวมแล้วผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในความรู้ความสามารถทางวิชาการของบัณฑิตในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 2.38$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าความพึงพอใจในความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง ($\bar{x} = 1.87$)

2.2 ความรับผิดชอบในหน้าที่ผู้ประกอบการ / ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ของบัณฑิตในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 2.78$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าความพึงพอใจในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ของบัณฑิตอยู่ในระดับความพึงพอใจมากทุกข้อ

2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ของบัณฑิตผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในด้านมนุษยสัมพันธ์ของบัณฑิตในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 2.82$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าความพึงพอใจในด้านมนุษยสัมพันธ์ของบัณฑิตอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกข้อ

2.4 ด้านคุณลักษณะในการทำงานผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในด้านคุณลักษณะในการทำงานของบัณฑิตในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 2.63$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าความพึงพอใจในด้านคุณลักษณะในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกข้อ

2.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรมของบัณฑิตผู้ประกอบการ / ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในด้านจริยธรรมคุณธรรมของบัณฑิตในระดับมาก ($\bar{x} = 2.63$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่าความพึงพอใจในด้านจริยธรรมคุณธรรมของบัณฑิตอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกข้อ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงหลักสูตร โดยการนำข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชาไปปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น เพิ่มรายวิชาภาษาต่างประเทศให้อยู่ในหลักสูตรบังคับ และเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในการเรียนให้มากขึ้น

2. จัดอบรมความรู้ให้บัณฑิตสำหรับทักษะในการทำงาน เพื่อปรับทัศนคติและวิธีการทำงานของบัณฑิต รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา เพื่อให้เป็นพื้นฐานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง

3. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่การสำรวจภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิตควบคู่กันเพื่อให้ครอบคลุมการวิเคราะห์และการติดตามผลรวมไปถึงการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลให้บัณฑิตได้รับการจ้างงาน เช่น ทุนการศึกษาที่ได้รับ ผลการเรียนเฉลี่ย ความรู้เสริมหรือทักษะ

การทำงานด้านต่างๆ เช่น ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ด้านภาษา การพิจารณาถึงระดับรายได้ต่อเดือนที่บัณฑิตได้รับ ประเภทของงานที่ทำและส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนบัณฑิตให้มีตำแหน่งหน้าที่และรายได้ต่อเดือนไประดับที่เหมาะสม

4. อาจมีการปรับเปลี่ยนแบบสอบถามที่ใช้สอบถามความพึงพอใจของผู้ประกอบการ/ผู้บังคับบัญชา โดยปรับเปลี่ยนในส่วนของความคิดเห็นเพิ่มเติมซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดจากแบบสำรวจพบว่าจำนวนการตอบคำถามในส่วนนี้มีเพียง 37.28% ของผู้ประกอบการให้ข้อมูล ในส่วนนี้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แล้ว ส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ต่อ ทั้งในการปรับปรุงหลักสูตรและการพัฒนาตัวบัณฑิต เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถนำไปปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาเพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- เฉลิมเผ่า อจละนันท์ และคณะ. (2546). การศึกษาความต้องการกำลังคนในระดับอุดมศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบและภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชาดา เมี้ยนกำเนิด และระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. (2548). การติดตามผลบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีการศึกษา 2546-2547. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ชูชาติ แสนจิตต์. (2548). การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีพและเทคโนโลยีศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ และคณะ. (2548). การติดตามผลบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2546 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (เอกสารอัดสำเนา).
- นิศา ชูโต. (2541). ระบบการติดตามผลของโครงการพัฒนา ในเทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรเมษฐ์ ศรีเมฆ. (2548). **ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2546 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประชุมพร รังสีวงศ์. (2547). **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิชาเอกการโรงแรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี รามสูต และคณะ. (2548). **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีการศึกษา 2546-2547**. กรุงเทพฯ: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พงศ์ หรดาล. (2540). **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- มังกร หริรักษ์. (2536). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวส. ประเภทช่างอุตสาหกรรม ตามความต้องการของสถานประกอบการ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษอาชีวศึกษาระดับปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม. (2549). **การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2547-2548**. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- รุ่งรวี เอื้อเจริญทรัพย์. (2548). **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ปีการศึกษา 2547-2548**. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- วันดา เทือกขันธ์. (2541). **การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ปีการศึกษา 2534-2539**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิจัยและพัฒนา, สถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. (2550). **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2548 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วิจัย แหวนเพชร. (2543). **มนุษย์สัมพันธ์ในการบริหารอุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ: ธรรมกมล.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2541). **การติดตามผลและการประเมินโครงการพัฒนาในระดับจังหวัด**. สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2545). **พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2544). **เอกสารคำสอน รายวิชาพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- อนรรักษ์ สวายนสมศรีกุล. (2547). **การติดตามภาวะการปฏิบัติงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2545-2546**. สุรินทร์: สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- อุไรวรรณ วิจารณกุล. (2549). **ภาวะการปฏิบัติงานทำของบัณฑิต ปีการศึกษา 2547-2548 และความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต พ.ศ. 2546-2547 สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม**. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Booth, F. Mc F. (1971, June). A Follow-up Study of Alumni who Completed Doctoral Programs in the College of Education at the University of Georgia. **Dissertation Abstract**, 31, 64-66.
- Gilbert, M. J. (1968, March). A Follow-up Study of Health and Physical Education Majors Who Graduated from University of Arkansas at Monticello, 1975-1984. **Disertation Abstract International**, 16 (9), 2616-A.
- Goings, D. A. (1988, January). A Study of Determine the Education Requirements for Entry-Level Office Occupation Workers Based an a Follow-up of McNeese State University Office Administration Graduates and their Entry-level Employers from 1970-1984. **Dissertation Abstract International**, 48 (7), 1633-A.
- Shafiq, M. (1987, May). A Follow-up Study of Agriculture Education Graduates at the University of Agriculture Faisarabad Pakistan. **Dissertation Abstract International**, 47 (11), 3949-A.
- Wentling, T.L. (1980). **Evaluation Occupational Education and Training Program**. 2nd ed. Boston: Allyn and Eacon, Inc.